

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelentek minden nap a hetű órában
Wanep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
vagy megöröklésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Árnyas szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, aug. 29.

Katholikus egyesületek.

(T. É.) Az egyházak küzdelme a hitviták teréről leszorult a társadalmi életbe. A hitigazságok fölött politikai szempontok bíraskodnak s a vallások értékét az állam irányában mutatott alázkodásuk szabja meg. A lelki világ elenyészik az anyagi érdekek előtt; az egyházak függetlenségét feladják, hogy bár önszolgátságuk árán letiporják a gyűlölt ellenfelet.

A katolicizmus, a mint diadalmaskodott az elmék mérkőzése között, úgy győzelmi lobogóval halad át a társadalmi küzdterén is. Igazság szól az ajkairól, szeretet a cselekedeteiből, eszközei tiszták, csorbátlan a fegyvere. A katolikus egyház támasza a társadalom, otthona a család, gyermeke az egyén; a keresztény kharitás világfenntartó ereje előtt meghódol a szellem.

A katolikus egyház szervezőképességének legélesebb tükröje az egyesületi mozgalom, melylyel a magyar társadalom petyhüdt testébe új erőt öntött. Ezek az apró meszelt falu népotthonok, melyek felsőbb körök állandó ócsárlásaiban részesednek, rázták fel gyilkoló közömböségből a népet s értették meg vele, hogy maroknyi voltukban minden magyar az alkotmánynak egy-egy őrálló katonája. Ennekelölte különbséget nem ismertünk polgári körök és utcaszéli korcsmák között, az új fogalmat, a látható példát az egyesületek szolgáltatták.

Az 1901. évben Magyarországon 1223 katolikus egyesület működött, mint

tudományos, társadalmi és szociális egyesületek, mint szövetkezetek vagy a keresztény kharitás szolgálatában álló egyletek. A legelső kulturális tényezők közé emelkedett fel a katolikus egyház, egyaránt a szószéken, az iskolában és az életben. Nemzeti haladásunk testét az állam képezi, az erőt belé a katolicizmus lelkesedése és áldozatkészsége önti; minek bizonyosságául legyen elég az egyesületek mellett a kath. vallási alapokra utalnunk.

Országos irodalmi egyesületeink száma 4, melyek közül három: a Szent-István-Társulat, az Országos Pázmány-Egyesület és az Aquinói Szent-Tamás-Társaság a fővárosban székelnek, míg a katolikus sajtót támogató egyesület Pozsonyban. Ez országos egyesületek oldalán vidéki jellegű irodalmi társulatok működnek Egerben, Gyulafehérvárott és Szatmárt; valamint a püspökségek székhelyén a növendék-papságok egyházirodalmi iskolája, hozzácsatolva a fővárosi Szent Imre Onképző-Együletet, valamint a budapesti egyetemi és a bécsi Pázmáneumi egyházirodalmi iskolákat.

A katolikus ének- és zene-egyesületek mint önálló testületek száma 29 s a kedvderítő dalok mellett a vallás-erkölcs fejlesztésére is törekszenek és a hazafias nevelést is támogatják.

Önálló katolikus népkönyvtárakat 44 helyen létesítettek, mely szám azonban töredékében sem jelzi ama népkönyvtárak tömegét, melyeket a katolikus férfiak nemzeti és vallásos célból alapítottak. A legtöbb kath. kör és olvasóegylet fel van szerelve kifogástalanul

berendezett népkönyvtárakkal, sőt számos plebánián is találhatók kisebb-nagyobb könyvtárak, melyet a nép ingyen használhat. Nemcsak egyházunkra nézve, de a nemzeti művelődés szempontjából is érdemes volna ezek jegyzékét összeállítani, feltüntetve a könyvbőség számát is. Örömmel látjuk, hogy a működő népkönyvtárak egy tekintélyes része a nemzetiségi vidékekre esik s a vallásos művelődés mellett a hazafias nevelést is szolgálják.

Társadalmi egyesületeink két részre oszthatók: katolikus körökre s ifjúsági egyletekre. Az előbbiek száma 438 s az ország valamennyi megyéjébe szerteszórva teljesítik társadalmi hivatásukat. Mégis bármily tekintélyes a szám s a tér, melyen működnek, keveseljük ötödfélszáz voltukat viszonyítva hazánk területéhez s a rajta elszórt tengerszámu helységekhez. Hol tíz katolikus család küzd, önönmaguk, nemzetünk s Egyházunk támogatására egy körbe tömörülniök hazafias feladatuk legyen, melyet ha elmulasztanak, könnyelműségük gyermekeikben bosszulja meg magát s előidézöi lesznek egyházuk szétforgácsolásának.

A katolikus ifjúsági egyesületek hazánkban 28-at számolnak, melyek a városokban s népesebb községekben szét-szórvák. Számuk elenyésző voltát főleg a testvéri kath. körök és olvasóegyletek okozzák, melyek magukba szívják az ifjúságot is. Pedig ezeknek sajátos területe megérdemelné az önálló gondozást is.

A szociális egyesületek legizmosabb elemét a kath. legényegyletek képezik,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRGZAJA.

Tűszurások.

Írta: Henry du Plessac.

Castel-sur-Viennének volt egy élő nevezetessége; ez a nevezetesség pedig senki más nem volt, mint Gobichon asszony, leánykori nevén Corinne Zéodonie.

Gobichon asszony valósággal királynője volt Castel-sur-Viennének és korlátlan hatalommal uralkodott a városka többi asszonyai fölött. Divat, háztartás, cselédkérdés, gyermeknevelés mind az ő felségjogaihoz tartoztak, azonkívül pedig kárlehetlen szigorúsággal őrködött a castel-sur-viennei erkölcsök fölött, kiterjesztve éber figyelmét a férjürak apró mulatságaira is. És a szava törvény volt.

— Gobichon asszony mondta — hangzott az érvelés és ezzel el is volt döntve a kérdés.

Gobichon asszony számára tehát megadta a végzet mind azt, ami a földi életet megarányozhatja, boldoggá teheti. Adott neki egy derék becsületes férjet, aki maga volt a megtestesült jószág és aki feleségét valóságos tenyerén hordozta, adott neki vagyont, mert Gobichonék igen jó módban éltek. Gobichon ur volt ugyanis a városka egyetlen gyógyszerár-

nak tulajdonosa s az üzlet szépen jövedelmezett, úgy hogy az idők folyamán tekintélyes vagyont tehettek félre öreg napjaikra; a legédesebb földi jóból pedig, a hatalomból annyi jutott ki Gobichon asszonynak, hogy akár-melyik barbár zsarnok megirigyelhette volna miatta. Gobichon asszony korlátlan urnöje volt Castel-sur-Viennének; ő volt a városka testét öltött közvéleménye.

Ezen a gyarló sárgolyón azonban már úgy van berendezve minden, hogy semmi sem lehet abszolút tökéletességű; s így hát a Gobichon asszony boldogsága sem volt tökéletes. Négy dolog keserítette meg a derék Gobichon asszony boldogságát. Négy csöpp öröm egy tele serleg mézben, de az a négy csöpp keserűessé teszi az egészet. Gobichon asszonynak nem voltak gyermekei. Ez volt az egyik keserűsége; a másik az volt, hogy a sors iróniája vézua, kicsi termettel verte meg, ami pedig egy cseppet sem állott összhangban uralkodásra vágyó jellemével. Gobichon asszony szép sem volt, sőt inkább nagyon-nagyon csunya kis teremtés s ez a rutság volt a harmadik csapás, ami a derék asszony életét megkeserítette. A legtöbbet azonban polgári hangzása neve miatt szenvedett. Gobichon — Gobichon!... hát nem borzasztó az, hogy ha egy finom lelkű, poétikus hölgynek a Gobichon nevet kell használnia?

Szegény Gobichonné nagyon sokat szenvedett. De hát lassan-lassan minden fájdalom megnyhül s történetünk kezdetén Gobichon asszony felett is csöndes nyugalomban multak már a napok. Ezt a szolid békes-éget egy napon egész váratlanul egy nagy esemény zavarta meg.

Idegen emberek érkeztek a városkába. — Egy nagyon szimpatikus külsejű fiatalember és egy bájos asszonyka személyében. Az idegenek a szállóba hajtottak s a városka lázas érdeklődéssel várta a történéndöket.

A megoldás nem váratott magára sokáig. Az idegen fiatalember a szállóból egyenesen Gobichon ur gyógyszerárába ment és a főnök után tudakozódott. Gobichon nagyon szívélyesen fogadta a fiatalembert, aki elmondta, hogy Fleurchampnak hívják s egy esztendő óta van már gyógyszerészi diplomája.

— Ez a kis város — mondotta beszélgetés közben a fiatalember — megtetszett nekem — s úgy látom, hogy két gyógyszerár is tisztességesen boldogulhatna benne, azért elhatároztam uram, hogy itt telepedem meg és kérem önt, hogy ne versenytársat, hanem a kollegát tekintse bennem és legyen tanácsaival segítségemre. Meg vagyok róla győződve uram, hogy kérésemet teljesíteni fogja, mert a városban mindenütt az ön jó szívének — dicséretét hallom.

számuk 86. Kiegészítői e közös czélban: 11 keresztény munkás-, 3 kath. munkásnő- és 2 kath. tanonczvédő-egyesület. E csoportba tartoznak még a tanonczotthonok, melyek közül négy Budapesten, egy-egy pedig Kassán, Kolozsvártn, Gyulafehérvártn és Segesvárt lelt elhelyezést.

A katolikus alkotások negyedik csoportját a keresztény *kharitás* szolgálatában álló egyesületek képezik. A *Szent Vincze*-egyesületek külön központban is tömörültek s számuk 19-et alkot és elterjedésük egyre növekvőben van. Az *Oltár*-egyesületek száma, az alakulóban levőktől eltekintve, 13 s működésüknek a népesebb városok színterei. A *nőegyesületek* ma 31-et számlálnak s különböző patrónusok alatt teljesítik hivatásukat. Ezekon kívül 80 *kath. temetkezési*-egyesület működik. A *kath. jótékony*-egyesületek 12-öt számlálnak s felölelik a Szent László-Társulatot fiókjával, az ifju katolikus főiskolai internátus-egyesületet, valamint számos más segély- és menedékház-egyesületet.

A *Pádai Szent Antal*-intézményeknek igen nagy a száma, e kedvelt intézmény szerke az országban el van terjedve. Sajnos, hogy ezeknek adatait nélkülözzük s a legcsonkább képpel kell megelégednünk. Üdvös volna, ha ez intézmények határozott szervezetet vennék fel s évi jelentésüket felterjesztenék a Kath. Egyesületek Országos Szövetségének.

A keresztény kharitás szolgálatában állanak még: 12 keresztény *mértékleteségi* és 5 *kath. templomépítési* egyesület. Ezek közül különösen az előbbieket nagyobb figyelemre, pártolásra és terjesztésre érdemesek.

A *gazdasági* egyesületek közé számítjuk a három nyomdai részvénytársaságot, a *18 takarékmagtárat* és *keresztény szövetkezeteket*.

A magtáregyesületek mellett, főleg a szövetkezetek birnak korunkban kiváló fontossággal. A szövetkezetek két részre oszthatók: a központhoz csatlakozottakra s ezen kívül álló keresztény jellegű szövet-

kezetekre. Az előbbieket száma 207, az utóbbiaké pedig 137.

Rendeltetésük szerint pedig a következőleg oszlanak meg a szövetkezetek:

Fogyasztási szövetkezetek 227, gazdasági, fogyasztási és hitelszövetkezet 43, önszegélyző szövetkezet 38, keresztény hitelszövetkezet 11, népszegélyző egyesület mint szövetkezet 6, gazdasági és fogyasztási szövetkezet 6, kölcsönös segélyzőegyesület 3, keresztény fogyasztási és hitelszövetkezet 2, keresztény fogyasztási és önszegélyző szövetkezet 2, takaré- és segélyzőegyesület mint szövetkezet 1, bór-raktárszövetkezet 1, terményáru-raktárszövetkezet 1, keresztény gőzmalom részvénytársaság 1.

E kimutatásból kiolvasható, hogy ma a szövetkezetek nagyjára a fogyasztást és hitelt igyekeznek kielégíteni, míg az iparra, kereskedelemre kevés figyelem esik. A legnagyobb eredmény s ez biztosíték a jövőre, hogy a nép nem engedi magát bérelt vigéczektől a szövetkezeti ügyben félrevezetni s ha annak nagy nemzetgazdasági hatásait mérlegelni nem is tudja, teljes bizalommal viseltetik iránta. S ez a nyom diadalhoz vezet.

A keresztény tan, mely a középkor állami életét áthatotta, társadalmát szervezte, újból örökébe lép.

A gyergyói mandátum.

Lázár Menyhért, a gyergyó-szent-miklósi kerület képviselője — egyik fővárosi lap jelentése szerint — lemond mandátumáról. E lemondással megelőzi a képviselő azt az összeférhetlenségi bejelentést, amelyet ellene megtenni készültek. Lázár képviselő elnöke egy erdőgazdasági egyesületnek, amely az állam hatósága alatt áll. Ez az állás pedig, hozzávetőleg 40.000 kor. díjazással van egybekötve.

Az interparlamentáris konferencia.

(Bud. Tud.) Az interparlamentáris konferencia elhalasztása tárgyában a legilletékesebb helyről következők közlésére kértünk fel:

Az osztrák interparlamentáris csoport a Bécsben tervezett idej interparlamentáris gyű-

lést a várakozást felülmúló tömördek jelentkezések miatt, melyek az előkészületek nagymérvű módosítását, (egyebek között az urakházának helyiségei helyett a képviselőház igénybevételét) tették szükségessé, szept. 9-éről október 1-ére halasztotta. Midőn a halasztást a csoportok elnökeinek tudomására hozta, több helyről azt a hírt vette, hogy az illető csoportok tagjai októberben nem jelenhetnek meg, mert saját parlamentjeik akkor már üléseznek; de azon csoportok tagjai is, a melyeknél ilyen akadály nem forog fenn, nehezen tudták volna utazási terveiket az új időponthoz alkalmazni.

Ilyen tudósítás jött a svájci, a dán, a svéd, a német, a belga csoporttól. E szerint a bécsi konferencia nemcsak győren látogatott, de egyenesen csonka lett volna. Ez indította az osztrák csoportot azon újabb elhatározásra, hogy — mivel a régi határ napra technikai okokból többé vissza nem térhetett — jövő évre halassa a gyűlést, a napirend tárgyai is oly természetűek lévén, hogy addig mit sem vesztenek aktualitásukból. Mi a magunk részéről, bár sajnáljuk a halasztást, kénytelenek vagyunk abba belenyugodni és abban a meggyőződésben élünk, hogy az ügynek abból nem lesz kára.

A magyar csoportnak a kereskedelmi szerződésekre vonatkozó indítványa, hogy t. i. azokba megújításuk vagy újból megkötésük alkalmából a választott bírósági klauzula bevittessék az európai vámpolitika legújabb elnapolási irányzatai mellett, talán még előnyösebben lesz jövő évben megvitatható, mint jelenleg.

Az olasz bor.

Mindenki tudja széles e hazában, hogy Magyarország egyik legfontosabb termelési ága a bortermelés, a szőlőmivelés. Azt is tudjuk, hogy a filoxera, peronospora és egyéb csapások ellen már több mint tíz esztendeje küzd a magyar bortermelő és ma már annyira jutottunk, hogy szőlőinket helyreállítottuk. Szőlőtermelésünk ismét virágzik és rövid idő múlva a magyar bor ismét visszanyeri régi jóságát — és ha az Engel-féle borok nem garázdálkodnak — régi jó hírnevét is. Hiszen csak a múlt hetekben rendeztek Egerben, az egribőlakvér hazájában borkiállítását s ott bebizonyult,

Gobichon ur melegen megrázta a fiatal ember kezét és a legnagyobb szívéllyességgel megígért mindent. Mindjárt el is indultak a városba, hogy alkalmas helyiséget keressenek a gyógyszer-tár számára, amit rövid keresés után csakugyan találtak is, és az új ismerősök a legmelegebb baráti fogadkozásokkal váltak el egymástól.

Ugy délfelé járhatott már az idő, mire Gobichon ur magával és a világgal tökéletesen megelégedv, hazavergődött. Hancsa ah, milyen zivatar várta otthon a derék férfit!

A felesége már mindent tudott; mert Gobichonné mindig és mindent tudni szokott. Már látta is a fiatal szép asszonykát, olyan tulajdonság, amiért Gobichon asszony egész életében hiába epekedett. S ez az asszony it fog letelepedni az urával Castel-sur-Vienneben! Ez az asszony, aki még fiatal is hozzá és Fleurchampnak hívják! Fleurchampnak — nem Gobichonnak!

Gobichon asszony haragja nem ismert határt. A szegény Gobichon azonban stoikus nyugalommal tért ki a zivatar utjából.

A Gobichonék házi békájének egére tornyosuló veszélyek, sok villámítás és menydörgés után, a harmadik napon egyszerre váratlanul oszladozni kezdtek.

Gobichonné asszony ugyanis a harmadik

nap délutánján kalapot tett és látogatási teilletet öltött.

— Hova mégy lelkem, — kérdezte Gobichon ur, mikor a készülődést látta?

Gobichonné asszony pedig jólelkűen mosolyogva válaszolt:

— Elnőzek egy kicsit Fleurchampéhoz, hiszen igazán kötelességünk, hogy azoknak a derék embereknek tölünk telhetőleg megkönnyítsük a helyzetet, ebben az idegen városban.

Gobichon ur álmélkodott, aztán így szólt magában:

— Az én öregemnek vannak ugyan kapricei, de a szíve mégis a helyén van.

Es Gobichon asszony igazán ki is tett magáért jószívűség dolgában. Valóságos anyai önfeláldozással gondoskodott az időgenekről. Segítségükre volt a berendezkedésben és valóságos fényűző pompával válogatta össze számunkra a butorokat. Fleurchampné számára pedig csak csupa áradozó dicsőretek voltak, a melyeket a tőle telhető jóakarattal zengett a városban, úgy annyira, hogy a többi asszonyok irigykedve látták, hogy az idegen fiatal egészen föléjük kerekedik.

Gobichonnét azonban mindenki bámulta. Hiszen annyira ment a jóakarattal, hogy az ismerőseinek is a Fleurchamp patikáját ajánlotta.

Egy napon Gobichonné egy ismerősével beszélgetett, akinek pletykás természete város-szerre ismeretes volt.

— Ah madame — mondta Gobichonné — a kis Fleurchampné igazán nagyon szeretem, hiszen olyan kedves eszinos kis jószág, csak... nos hát igen... azt hiszem, hogy egy kicsit ostobácska.

Három nap múltán egyébről sem beszéltek a városban, mint Fleurchampné korlátottságáról.

— Igazán aggodom Fleurchampék miatt, mondta a derék asszony egy más alkalommal, nagyon derék emberek, de úgy hiszem, hogy nem értenek a gazdálkodáshoz. Csak az kerül az asztalukra, ami jó és drága, az asszony úgy él, mint egy hercegnő s egy gyógyszer-tár végre mégis csak egy gyógyszer-tár...

A castel-sur-viennei társaságban attól a naptól fogva a Fleurchampék pazarlása képezte a legérdekeltebb beszélgetési anyagot. Mindenki tudott felőlük valami újat s a városka kereskedői roppant elővigyázók lettek velük szemben. A rossz hír pedig gyorsan jár és mihamar eljutott a fővárosba is, ahol a nagykereskedő ennek következtében megszorították a Fleurchamp hitelét.

Aztán megérkezett a Fleurchampék kis vendége, Gobichonné akkor is kifogyhatatlan volt a jóindulatú áradozásban.

hogy az idegen szőlőfaj idő multával fölveszi a régi hazai bor természetét.

Semmi sem volna természetesebb, mint-hogy a magyar bortermelést lehetőleg védjük, segítsük. Hiszen egész vidékek élnek belőle és alig van falu, a melynek egyik jövedelmi forrását nem a bortermelés tenné.

Es mégis mit látunk? Széll Kálmán ugyan megígérte, hogy a borvám-klauszult el fogja ejteni a mostani új vámszerződésnél és ennek dacára az újságok napok óta híresztelik, hogy Széll Kálmán abban egyezett meg az osztrák kormányval, hogy az olasz bor a régi alacsony borvámval jöhet Magyarországra azzal a megszorítással, hogy évenként csak félmillió hektoliter olasz bort szabad behozni.

Nem tudjuk feltételezni Széll Kálmánról, hogy ebbe beleegyezett volna, mert ez tönkre tevé a bortermelésünket hosszú időre.

Mert mit jelent az, hogy évenként félmillió hektoliter olasz bort eresztenek Magyarországra a régi 3 forint 20 krajczáros vámmal? Lássuk csak.

Magyarország ez idő szerint a legjobb időjárás mellett sem termel évenként két millió hektoliter borból többet. Ebből külföldre számot kitevő mennyiséget egyáltalán nem szállítunk, mert a filoxera és az Engel-féle pusztítás folytán évtizedek kellenek hozzá, amíg külföldi hozzánk jön bort vásárolni. Így tehát egész borfogyasztásunk csak Magyarországra szorítkozik. Igen ám, de a magyar borfogyasztás semmivel sem mulja fölül a magyar bortermést. Ha tehát a két millió magyar bor nyakára fél millió u. n. házasításra szánt olcsó olasz bort eresztenek, akkor a magyar bor ára leszáll és még így is évenként épen egy fél millió borunk marad a pinczében, amelyen tudni nem tudunk, az olcsó olasz lőrével versenyezni nem tudunk, kivált most, mikor a szőlőművelés annyira megdrágult, a magas fogyasztási adókról nem is szólva.

Ezzel szemben egyesek azt állítják, hogy a régi állapothoz képest ez az egyezmény nyereség, mert ez előtt az olasz borbehozatal évenként meghaladta az egy millió hektoliteri, míg ezental csak fél millió hektoliter lesz. Már most mit mond erre a hivatalos kimutatás? A hivatalos kimutatás szerint behoztak lassor-szából bort:

1897-ben 929.000 hektolitert 20,450.000 korona értékben.

1898-ban 900.000 hektolitert 20,000.000 korona értékben.

1899-ben 889.000 hektolitert 19,570.000 korona értékben.

1900-ban 483.000 hektolitert 12,000.000 korona értékben.

1901-ben 386.000 hektolitert 8,851.000 korona értékben.

Világosan elmondja ez a kimutatás, hogy egy millió hektoliter olasz bort sohasem hoztak be, sőt 1900. és 1901-ben már fél milliónál is kevesebb jött Magyarországra, mert ekkor már a megújított magyar szőlők termésbe jutottak. Mithogy pedig a magyar bortermés most már évről-évre nagyobb lesz, az olasz borbehozatal ezután még kevésbé emelkedhetné és ha a borvámot felemelnék, akkor teljesen meg is szűnnék.

Olaszországban, mint a Pol. Cor. jelenti, teljes erőből törekednek erre, hogy fél millió hl. olasz bor továbbra is megkapja az eddigi kedvezményt, de bizunk Széll Kálmán ígéréseiben és az agráriusok és a néppárt (a többiek nem sokat törődnek vele) támogatásában, hogy meg fogják akadályozni a borvám-klauszula fenntartását, vagy a magyar bortermelés érdekeinek bármely kijátszását.

Krüger Viktor temetése.

A mély gyászhoz méltó módon nyilatkozott meg a részvét az áldott lelkű férfin: *Krüger* Viktor főreáliskolai igazgató temetésén.

Csütörtökön a gyászoló család azon tagjai voltak jelen Budapesten a beszentelésen, akik a fővárosban laknak s a küszöbön levő iskolai beiratások folytán nem jöhettek le a temetésre Nagyváradra.

A holttestet tegnap a délelőtt háromnegyed 11 órai tehervonat hozta Nagyváradra. Ez által a délelőtt fél 10 órára kitűzött temetés késedelmet szenvedett.

Budapesten ugyanis nem kapcsolták az éjjel érkezett személyvonathoz a hullaszállító kocsit, hanem tehervonattal hozták Berettyó-Ujfaluig, ahol a gyorsvonat miatt hosszabb ideig vesztegelni kellett a vonatnak.

Fél 11 óra után érkezett be a holttesttel a vonat.

Pár perc alatt ravataira helyezték a di-

hogy Fleurchampnak viharos multja van, a melynek állítólag nem egy olyan eseménye volt, amely Fleurchampot a hatóságokkal is konfliktusba keverte.

Ez volt az utolsó csapás. A castel-sur-viennei társadalom most már Fleurchampot is kiközösítette magából és ezzel meg volt pecsételve az egész család sorsa.

Csak Gobichon asszony kelt védelmére a szerencsétleneknek.

— Oh Istenem! — sópánkodott a jó asszony — hiszen igaz, hogy csalódtunk bennük, mert méltatlan, rossz emberek, de hát talán még sem szabad olyan kegyetlenül itélkez-nünk, hiszen mi magunk sem vagyunk hibák nélkül valók.

Ennek a védelemnek persze sok fogantója lett: ha lehetett, attól fogva még jobban üldöz-ték a szerencsétlen Fleurchamp családot.

Hiszen Gobichonné mondta, ő is elismerte, hogy méltatlan, rossz emberek.

Egy napon aztán a szegény Fleurchamp mindenét visszahagyva, csak síró feleségét és piczi fiacskáját vive magával, csöndben, feltű-nés nélkül elhagyta Castel-Sur-Vienet, ahol egész megtakarított vagyonkáját elveszítette.

A Gobichon asszony tüzsurásai egy nagy, vérező sebbé alakultak, mely megölte két derék, becsületes fiatal teremtés jövőjét, becsületét és talán egész életboldogságát is.

szes, szebbnél-szebb koszorúkkal borított koporsót, a melyet a bánattól sujtott gyászoló család vett körül. A zokogó özvegyen és az árvaságra jutott gyermekein kívül ott voltak a rokonok közül *Nagy* Jolán, az elhunyt unokanővére Debreczenből, *Krüger* János min. számtanácsos, az elhunyt testvére Budapestről, *Gulácsi* Endre vasuti pénztárnok Szegedről.

A résztvevő óriási közönség soraiban városunk előkelősége nagy számmal volt jelen; közöttük:

Radnai Farkas felsz. püspök, Harmathy Károly kir. táblabíró, Nátafalussy Kornél tankerületi főigazgató, dr. Bozóky Alajos jogakad. igazgató, dr. Molnár Imre jogtanár, dr. Móré Pál kir. táblabíró, Moess Károly, Darvassy Lajos. A főreáliskola tanári kara: Szombathy István, dr. Tóth Mihály, Kappel György, Alvinczy Sándor, Petry Gyula, Demek Győző, Homolya István, Pálffy Béla, Gábor Aron, Báthory Ferenc tanárok; Mayer Antal, Szemethy Géza, Brém Lőrincz, Vinkler Lajos, Szemes Imre, Huzella Gyula. A prem. főgimnázium tanári karának képviselőiben: Novotny S. Alfonz igazgató, Beke Boldizsár, Károly Irén dr., Kiss Kolos, Kende Gyula; Kovács Béla urad. főügyész, Kovács S. János igazgató, dr. Vucskics Gyula, Kugler Albert, dr. Vimmer Julián, Makucz Ernő, Láng József, Molnár Lajos; Halász Gyula, Kledorfer Lambert, Szűts István, Kelemen Kálmán, Sulyok István, Stark Gyula, Mura Fülöp stb.

A gyászszertartást *Grócz* Béla prépost-kanonok végezte, segédlettel.

A pályaudvarból az impozáns gyászmenet a Fő-utcán, Bómer-téren át a Szent László-templomba vonult, ahol az elhunyt kiváló férfit koporsóját a templom hajójában felállított ravatalra helyezték.

A gyászmisét *Grócz* Béla kanonok tartotta s a gyászmise végével, mikor felhangzott a Libera örökszép, megható dallama, nem maradt szem szárazon a résztvevő közönség soraiban.

A szentmise után a gyászmenet kivonult az újvárosi központi temetőbe, ahol a derék férfit haló porait örök nyugalomra helyezték.

A koporsóra helyezett szép koszorúk feliratai a következők voltak:

Bánatos özvegye — felejthetetlen férjének.
Felejthetetlen apáknak — szerető gyermekei.
Mama, Béla — szeretett Viktorunknak.
Személyi család — a jó barátak.
Nagyvárad felső kereskedelmi iskola — volt tanárának.

Utolsó üdvözlétül — Gaszner Károly és neje.
A nagyvárad m. kir. állami főreáliskola tanári kara *Krüger* Viktor szeretett igazgatójának.
A hű barátak — a Peterdi-család.

A díszes temetést Weiszlovits Adolf és fia nagyvárad temetkezési intézete rendezte.

UJDONSÁGOK.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Szept. 1-én. »Orvosegyet« gyűlése délután 5 órakor.

* Egyházmegyei hírek. *Vinkler* József, v. püspök, káptalani helynök, ki e méltóságában a püspöki székhely üresedésé alatt az egyházmegyét kormányozza, *Gáll* István kigyósi káplánt nagyszalontai koadjutornak nevezte ki, *Kovács* Rudolf gyulai káplánt Kigyósa helyezte át, helyébe pedig Gyulára káplánnak dr. *Lestyan* Adorjánt nevezte ki. — Dr. *Laurán* Agoston, a nagyvárad g. kath. káptalani helynök, a nagyvárad gyósi káplánt *Lestyan* Adorjánt nevezte ki, a ki a fővárosi és vidéki kath. lapoknak *Gedeon* irói név alatt régi kedvelt vezércikkezője.

— Gyönyörű — mondta egy ismerősének — valóságos angyalka; — csak tulságosan gyöngéd. Úgy hiszem, hogy már most is magában rejtegeti szegényke a korai halált. Félek, hogy tüdővésztes lesz. Sajnálom a szegény fiatal szülőket, de ha gyermekem volna, nem igen engedném a házuk közelébe.

Fleurchampné pedig hiába törte a fejét rajta, hogy miért húzódnak el tőle a castel-sur-viennei fiatal asszonyok.

— Igazán csodálatos az élet — filozofált Gobichonné asszony egy alkalommal. — Az ember azt hinné, hogy valóságos átok függ a Fleurchamp-féle patikán. Abány beteg számára eddig ott csináltatták még a gyógyszereket, az mind elpusztul. Pedig hiszen ő sem ad egyebet, mint amit az orvos elír, de hát a dozirozás... ebben rejlik a dolog nyitja, hja, a gyakorlat... a gyakorlat — sóhajtozott tovább a derék hölgy. Fleurchamp ur nagyon kedves, derék uriember, de azt hiszem, inkább művész, mint gyógyszerész. Sokat foglalkozik az ecseteivel, nem is tudom, hogy honnan vesz hozzá időt az üzlete mellett. A Gobichonné szavainak ismét megvolt a hatása. A Fleurchamp gyógyszerészterveitől lassankint úgy elmaradtak, hogy utóbb már valóságos eseményszámba ment, ha valaki az üzlet esengős ajtaját rájuk nyitotta; s az is legföljebb gyomorcséppel vett 2-3 sou-ért.

Ilyen titokzatos módon kelt hire annak is,

Ez volt a nagy kérdés, hogy hogyan kerítsen újabb forrást.

Gondolt ő kelme egy nagyot, és a szerint cselekedett. Volt az ő élete párjának — kivül különben csak vadházasságban élt s kinél talán csak a bort szereti jobban — 180 frt megtakarított pénze, melyet az asztaliókban őrzött nagy gondnal. Demján tudta ezt s csak az alkalmas pillanatot leste, melyben hozzáférhet a kis pénzeszkéhez.

Egyszer a felesége kinézett a konyhába, s e pillanatban Demján uram kapta magát, a pénzt az asztalióból kivette és — mint a ki jól végezte dolgát, — elment a kert-utcai olasz bodegába idogálni.

Igen ám, de az asszony rövid idő múlva visszament a szobába, és akaratlanul az asztalióra nézett, melyet az ő kedves életpárja elfelejtett zavarában visszatámasztani.

Belenéz az asszony és Uram fia! a pénznek csak hült helyét látja. Az asszonyka nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem felszaladt a rendőrségre jelenteni ügyét.

A rendőrtisztviselő kérdésére, hogy kit gyanúsít a pénz elemelésével, az asszonyka irulva-pirulva kibökte, hogy biz ő az »urát« találja ludasnak a dologban, mert hát biz ő kelme szereti az itókat és bizonyosan ismét megszomjazott, pénze pedig nem lévén, az övéhez nyult.

Az asszonyka előadásához képest a rendőség ebben az irányban indította meg a nyomozást, és keresésére indult Demján uramnak.

Meg is találták őt a kert-utcai talján borméréseben, hol javában üritette ki egyik félliterest a másik után, mit bizonyít az, hogy a pénzből már hiányzott egy pár forint.

Hogy haza menvén, otthon az asszonytól hányat kapott a nyújtóival? — arról hallgat a krónika.

M—d.

TANUGY.

Beiratások az állami kisdóvodákba. A nagyváradai állami kisdóvodáknál az 1902/3. óvodai évre a beiratások f. évi szeptember hó 1—5. napján eszközöltek, miről az érdekelt szülők és gyámok oly felkérésrel értesitem, hogy az 1891. évi XV. törvényzik értelmében óvodaköteles 3—5 éves gyermekeiket, vagy gyámoltjaikat a jelzett napokon mulhatatlanul beirassák.

A beírásnál a himlőoltási bizonyítvány felmutatandó.

Nagyvárad, 1902. aug. 29.

Mezey Mihály,
felügyelő biz. elnök.

A gyulaideki r. k. néptanító egyelet XX. közgyűlését tartotta Gyulán augusztus 28-án Kny Antal ez. ka. onok elnök vezetése alatt, hol jelen voltak mint vendégek: Rezey Szylviusz békésmegyei és Meszlényi Zoltán gömörmegyei tanfelügyelők, Stark Gyula nagyváradai igazgató-tanító, az ottani társület al-előke, Gróh Ferencz prépost, továbbá a békés és dél-biharmegyei tanítók, tanítónők és hitoktatók számszerint 75-en s míg Békésmegyének csaknem minden községe képviselve volt, Biharmegyéből ketten jelentek meg.

A gyűlés szentmisével kezdődött, hol a tagtársak testületileg jelentek meg. A programot Székely Lajos gyulai tanító, egyleti jegyző vezette be gondos tanulmányra valló értekezéssel a számtan tanítása köréből, gyakorlati példákkal és természetben felmutatott tárgyakkal illusztrálva a szemléltetés fontosságát a számtanításnál s buzdítva a kartársakat, hogy a népközlői számtanításban az időt és fáradságot ne kímélik s a magyar népben a speculatio kifejlődését a számadási képesség fokozásával elősegítsék; különösen hangsúlyozta az egyszerűnek állandó és jó beelméletését.

Kelemen László csorvási tanító a méhészeti és selymészet érdekében szólott, ajánlván azt a tanítóknak, hogy jó példával előljárjanak. Felolvasása annál közvetlenebb hatást tett, mert a felolvasó mindkét téren kiváló sikerrel működik.

A tanítók általános életbiztosítása — mint aktuális kérdés — volt a harmadik tárgy, mit Domokos János ismertetett nagy alapossággal. A kérdés mellett — mint központi kiküldött, Meszlényi Zoltán keltett hosszas tárgyilagos vitát s az eszme elvben el is fogadtatott, de a célba vett biztosítási bizottság ezuttal nem volt megalakítható, miután hiányzottak a kellő előtanulmányok, de maga a kérdés is első sorban magautógi természetű s annak testületi megoldásánál sok complicatio merül fel. — E tárgyban tehát a közgyűlés érdemlegesen nem határozott.

A titkári és pénztári jelentés igazolja az egylet munkásságát, mit a népoktatás emelése és a tanítói állás javítása érdekében kifejt; a pénztár 1565 koronán felül áll, a tagok az országos segélyalapnak és az árvaláznak rendes fizető tagjai.

A tanítók fegyelmi jogának kérdésében tudomásul vétetett a m. kir. Curia állásfoglalása.

Határozatul kimondatott, hogy a tankötelesek névsorának kiszolgáltatását a tanítók a tanév elején kérjék a községtől s a beírások végeztével a hiányzókat maguk tüntessék ki és nyomban jelentsék be, minek, ha eredménye nem volna, felebbezzenek a kir. tanfelügyelőhöz. Ezen eljárást az indokolja, hogy még mindig elég nagy a hiányzó tankötelesek száma s az előljárásságok halogatása miatt a gyermekek későn szoríttatnak iskolába s a V. VI. osztályokba nem érnek fel, vagy tulkorosság miatt kimaradnak.

Az osztályismételtetés elvileg helytelenített ugyan, de a jogosult buktatás fenntartatik s ezzel szemben javító és pótvizsgák behozatala célszerűnek mondatott ki.

Hritzó György cséffai tanítónak a nyugdíjtörvény sérelmes intézkedésének orvoslása iránt beadott indítványa elfogadtatott.

Végül a gyűlés köszönetet szavazott a megjelent vendégeknek, ugyszintén a felolvasóknak.

A közgyűlést a Göncsöd népkerti pavillonban diszebed követte.

R. I.

Kisgyermekbeiratása az óvodába.

A rendőrfőkapitány felhívást bocsátott ki, melyben felsőbb utasításra hivatkozva, kötelességévé teszi a szülőknek a 3—5 éves betöltött gyermekeiknek az óvodába való beiratását. A felhívás teljes szövegében a következő:

14787—1902. sz. Felhívás. A rendőrkapitányi hivatal felhívja a 3—5 éves betöltött gyermekek szüleit, hogy a kisdóvodásról szóló 1901. évi XV. r. cz. végrehajtása tárgyában a polgári községek számára kiadott utasítás 4. §-a értelmében pénzbüntetés terhe alatt gyermekeiket f. évi szeptember 5-ig az óvodába beiratniel ne mulasszák. Egyidejűleg a beiratáshoz szükséges himlőoltási bizonyítványt is szerezzék be. Nagyvárad, 1902. augusztus 29-én. Rendőrfőkapitány.

Igazságszolgáltatás.

Kofák a bírák előtt. 1900. szeptember 21-én vásár volt Eledsen. Ott árulgatta a tarka sátorok közt Nagy Jánosné is a férje készítette fésűket, közbe-közbe vásárolgatott is holmi egyet-mást. Kiváltképp csirkére alkudott, akkor is mikor Bán József élesdi csizmadia arra vetődött, éppen csirkét keresve. Nosza megkezdődött a licitálás és Nagy Jánosné maradt az utolsó szóval a kérdéses pár csirke is, amivel a polgári jogait látta megsérve Bán József, hogyne, mikor Nagy Jánosné váradai asszony létere az élesdi polgár elől meg merészeli venni a csirkét. Ebből pör-patvar, majd pedig verekedés támadt. Bán József

ugyanis, hogy igazságot keressen a község házára lökdöste az asszonyt, amiért ma a törvényszék elé került, melynek büntető tanácsa Fassie Sándor elnöklete alatt 5 napra ítélte az igazga csizmadiat.

ZENE ES MUVESZET.

A zeneegylet jövője.

Sok kellemes estét szereztek évekkel ezelőtt zenekedvelőink városunk közönségének. Művészi színvonalon álló hangversenyek, matiné, tánczozal egybekötött zeneestélyek csaknem havonként nyújtottak szórakozást a zenekedvelők jóvoltából. Nem úgy már az utóbbi pár év alatt.

Mióta az új színház felépült s benne az egész tél folyamán tartatnak előadások a zeneegylet hangversenyei és zeneestélyei nem voltak oly látogatottak, az egylet minden erejét egyedül a zeneiskola fenntartására volt kénytelen fordítani.

Az egylet választmánya Mezey Mihály elnöklete alatt tegnapi gyűlésén foglalkozott az egylet föllendítésének kérdésével, mit annyival is inkább elodázhatlannak jelentett ki egyhangulag, mert az 1896/7. évben megnyitott zeneiskola állandósítása, fejlesztése az egylet miot iskolát fenntartó erkölcsi testület fennállását a közönség ez irányu kulturális igényeinek kiegészítésére nélkülözhetlenné teszi.

Sipos Orbán, Bozóky Béla, Szmaszenka Ernő, Maróczy János, Berger Sámuel, Réz Mihály és Bodnár János tagok az elnöki előterjesztések tudomásul vétele után a közgyűlés összehívását s így az egylet mint a zeneiskola számadásainak megvizsgálását határozták el, a számvizsgálat eszközzésére s közgyűléshez intézendő jelentés tervezet elkészítésére Bozóky Béla elnöklete alatt Berger Sámuel és Maróczy János tagokat küldvén ki.

Az egylet felújítása iránt Mezey Mihály elnök, Sipos Orbán, Szmaszenka Ernő és Bozóky Béla által tett indítványok megvalósítása elegendő lesz arra, hogy az egylet városunk közönségének rokonszenvét újra meghódítsa.

REGÉNY-CSARNOK.

Tűz el-vassal.

Irtá: Stenkiowicz Henrik. 69.

— Jó, nem bánom. Hanem akkor le kell téraúnk az országról s a pusztán és erdőknél át kell odáig lopóznunk. Azalatt legalább elbánnak a hetmanok is Chmielnickijvel.

— Az Isten nem azért szabadított ki minket Bohun kezeiből, hogy más veszélybe jusunk! En semmitől sem félek, mondta Helena.

Lelovagoltak az országról, be a magas pusztai fába, amely egészen elfödte őket. A lovak, amelyeknek a szügyét tépte, vágta az éles fűszál, csak lassan haladhattak előre s csakhamar kimerülten állottak meg.

— Le kell szállanunk, mondotta Sagloba. Majd kantáron vezetjük a szegény párákat, előbb azonban pihenünk és falatozunk egyet. Mert ha üres a gyomor, teli a fej mindenféle rossz gondolattal. A legrosszabb gondolat ugyan az volt, hogy nem Lubniebe mentünk, de hát ez már megesett. Különbben a herczeg is bizonyára a hetmanokhoz siet. Mindazonáltal jobb lett volna, ha papnak megyek, mert ez nekem való csöndes, békés foglalkozás. Ma már kánok volnék Krakóban és énekelném a litániát, mert a hangom is szép. De hát a sors más-ként akarta. Persze a lányok után bomlottam fiatal koromban! Nem is hiszed, milyen helyre legény voltam, ha csak ránéztem egy leányra, már belémbolondult. Ha husz évvel fiatalabb volnék, Skrzetuski rosszul járna. Hanem nem csodálom, hogy hajbakapott érte a két vitéz. A te szerelmesed fürge legény ám! A herczeg kedveli, tapasztalt ember, kitűnő katona.

Megint lóra ültek és Sagloba, aki kora hajnaltól kezdve egyfolytában fecsegett, nyom-

ban elaludt. Ide oda bólogatott, horkolt is, de ki nem zökkent a nyeregből. Helena zavartalanul beletemetkezhetett a gondolataiba. Végigélte képzeletében mind azt a sok borzalmat, amely körülötte esett és hálával tekintett megmentőjére, akiről nem tudta, hogy kicsoda is voltaképpen. Mint a Bohun barátja jött Roslogiba s mégis ujját húzott vele, sőt elrabolta tőle a szerelme tárgyát is. Bizott benne és áhitattal imádkozott az urhoz.

— Kegyelmes, nagy Isten, mentsd meg az árvát, s szerencsétlent, az elhagyottat. Legyen meg mindazonáltal a te akaratod.

Voltaképpen már része volt az isteni kegyességben. Hát nem szabadult-e meg a mohó, kegyetlen kezek közül valóban isteni csoda által? Talán még messze volt a megváltás, de elérkezik.

Mit csinál azonban szerelmes ifja? Nem barangol-e ő is ugyanebben a pusztában? Keresi őt talán, de meg is fogja találni és akkor öröm lesz és vigasság és fölszárad a könny és elmúlik a gyász. A keblében elült a vihar, szétfoszlott az aggodás és erős bizalom töltötte el.

Illatozott a sok virág, susogott a fű és meghajolt a lány előtt a vörös pipacs és sok fehér virág, mintha a kozákruha előtt is megismerték volna, hogy lány halad itt, aki előtt hódolni kell. És susogásuk mintha ezt mondotta volna: Sose sirj, testvérkém, mi is gyöngék vagyunk, mint te és lám, megvéd minket is az ég. Vigasztalást lehet körülötte a levegő és szétfoszottak a gyilkolásnak a képei a fejéből. Az ő szemére is álom borult és csöndben elaludt.

IV.

Kutyaugatás ébresztette fel őket Valami majorságfőlélt láttak maguk előtt. Sagloba fűrkészve nézte a rozoga kerítést és a gémes kutat.

— Itt pásztorok laknak. Nem valami jó társaság, de be kell hozzájuk térnünk, különben ők jönnek utánunk. Egy, kettő, három, négy fölnyerélt lovat látok, tehát négyen vannak a jómadarak. No, majd csak elbírok velök. Hé, legények!

Négy kozák jött elő a sövény mögül: valóban pásztorok voltak, akik nyáron át a lovakat legeltették a pusztában. Csak egyiköknek volt kardja és puskája, a többi három hosszú botra erősített lóállkapcsot hordott fegyver gyanánt. Mind a négy bizalmatlanul mérte végig a jövevényeket, s a szándékaik nem voltak a legbecsületesebbek. Nem is köszöntek, csak úgy foghegyen szóltak rájuk.

— Mit akartok?

— Dicsértessek az Ur szent neve, mondta előljáróban Sagloba.

— Mindörökké, amen, morogták a pásztorok.

— Adjatok inni a lovainknak.

— Nincs vizünk. Honnan jöttök?

— Krisva-Rudából.

— Hova mentek?

— Csehrinbe.

A pásztorok összenéztek. Egyikök, egy négerfekete, sandaszemű óriás, fűrkészve leste a Sagloba arcát és ezt kérdezte:

— Ha Csehrinbe mentek, mért tértetek le az országutról?

— Mert ott nagy a hőség meg a por.

A kozák megfogta a ló kantárát.

— Csak szállj le uram, Csehrinbe ne menj.

— Már ugyan mért ne mennék?

— Mert ott már mérsárolják a lengyeleket.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Ő Felsége a hadgyakorlaton.

Budapest, aug. 29. (Saj. tud. táv.) Polából jelentik, hogy ő Felsége a szept. elsején kezdődő nagy gyakorlatokat Miramare jachtról fogja nézni. Es csak a jövő hó negyedikén tér vissza Bécsbe.

Olay és Bonitz-affér.

Budapest, aug. 29. (Saj. tud. távir.) Olay Bartha Miklós és Asbóth Jenővel ma délben provokálta Bonitzot, ki Schanckebank Károlyt és Kovách Gyulát biztamegy ügyének elintézésével. Utóbbiak kijelentették, hogy Bonitz sértő szándékkal írta cikkeiket megtorlásul Olay támadásáért.

Személyi hírek.

Gastein, augusztus 29. Károly román király holnap Innsbruckon át elutazik Gasteinből.

Bécs, augusztus 29. Friyes főherceg 28-án Pozsonyból ideérkezett. Fejérvary Géza báró honvédelmi miniszter Molnáriból ideérkezett. (M. T. I.)

Az »Árpád« hajó zátonyon.

Fiume, aug. 29. (Saját tud. táv.) Az Árpád az Adria társaság személyszállító hajója Mogadoszból visszajövet zátonyra jutott. Az utasok kik között több előkelő magyar mágnás volt, valamint a legénység szerencsésen megszabadultak.

A búr propaganda.

Hága, augusztus 29. Botha, Delarey és De Wett elhatározták, hogy az európai búr irodát megszüntetik és a búr propagaoda terét Dél-Afrikába helyezik át. Meggyőződésük szerint a propaganda csak ott a helyszínén lehet sikeres. A búr vezérek legközelebb Londonba utaznak és ott az angol kormány elé bizonyos feltételeket fognak terjeszteni, melyek elfogatása esetén ők is be fognak lépni az annektált gyarmatok kormánytanácsába és segédkezet fognak nyújtani az angol kormánynak a pacifikáció végrehajtásában. Ha az angol kormány a feltételeket nem fogadná el, úgy semmi esetre sem fognak hivatalt vállalni és a törvényes korlátok között erős búr propagandát fognak kezdeményezni.

Konfliktus Anglia és Oroszország között.

Pétervár, aug. 29. Az angol kormány a háboru tartama alatt mintegy 10.000 orosz alattvalót utasított ki Transzválból és Oranjaból. Ezek most részint vissza akarnak térni, részint pedig kárpótlást követelnek. Anglia sem az egyiket, sem a másikat nem akarja megadni. Most az orosz kormány vette kezébe a dolgot és erélyes jegyzéket intézett az angol kormányhoz az orosz alattvalók érdekében. Anglia nem akarja a követeléseket teljesíteni és a nagy orosz lapok izgatott hangon írják Anglia eljárása ellen. (M. T. I.)

Bankjegykibocsátás az Egyesült-Államokban

Washington, aug. 28. Minthogy a nemzeti bankoknak felhatalmazásuk van arra, hogy 700 millió dollár, vagyis egész tőkéjük összege erejéig bankjegyeket adhassanak ki és a forgalomban lévő bankjegyek összege csaknem 358 millió, a pénzügyminiszter felszólította a főbb bankokat, hogy újabb bankjegyeket nyommassanak. Az ajánlatot kedvezően fogadták, de nem szándékoznak az új bankjegyeket minden szükség nélkül kibocsátani. A miniszter felszólítása csak óvintézkedés, hogy jövőre ne legyen hiány készpénzben. (M. T. I.)

Olay nyilatkozata.

Budapest, aug. 29. (Saj. tud. táv.) Olay ma »Lássunk valahára tisztán« cím alatt nyilatkozik. Nyilatkozatában Bonitz eljárását betyárnak nevezi, mely a művelt közönség előtt is az első pillanatban inkorrekt eljárásnak kellett hogy feltűnjék. Politikai háttére is van a dolognak, a mely azonban már a Ház elé tartozik, a miért is nem fejteti részletesen. Csodálatos dolog, hogy a néppárt, melynek szép számmal vannak lovagias magyar hazafi tagjai, megtürik, hogy a politikai fegyverek között az alkotmány és becsület elleni orvadászatot rendszeresen alkalmazza oly ember, mint Bonitz, kinek jelleméhez igen sok szó szó fér.

Katonák és csendőrök harca.

Marosvásárhely, augusztus 29. Kovács Antal és Szöcs Gyula 3-ik honvédegyalozredbeli szabadságot közlegények tegnap ittas állapotban nagy garázdálkodást vittek véghez az utcán. Két csendőr le akarta őket tartóztatni, mire verekedés keletkezett közöttük. Ugy a két csendőr, mint a két közlegény súlyosan megsebesült. A csendőrök segítségére jött emberek vetettek véget a harcnak.

Mattasich-Keglevich.

Bécs, augusztus 29. A »Reichswehr« mai száma ruthenikus közleményt hoz Mattasich-Keglevich főhadnagy megkegyelmezéséről. Miután ismerteti a letartóztatás és elítélés előzményeit, konstatálja, hogy a főhadnagy egy rokonának beadott kegyelmi kérvénye folytán történt az, hogy a fogoly kiszabadult börtönéből. Ennek azonban — mondja a nevezeti lap — természetesen semmi éle nincs Kóburg herceg ellen, a ki hogy milyen kegyben van az uralkodó előtt, mutatja, hogy csak nemrég nevezték ki az 57-ik gyalogezred tulajdonosává. (M. T. I.)

Óriási tűzvész.

Tourcoing, augusztus 29. A Lamo és társa cég gyapotfonógyára leégett. A tűz annyira elharapózott, hogy az oltás lehetetlen volt. A kár igen nagy. (M. T. I.)

A libanoni kormányzói szék betöltése.

Konstantinápoly, aug. 29. A nagykövetek tegnapi értekezletükön, a melyen Tevfik basa külügyminiszter is jelen volt, visszautasították a libanoni kormányzóságra legutóbb jelölt Danis efferdit. Török részről ezután, bár csak a forma kedvéért, ismét Juszofot ajánlották, de ezt is egyhangúlag visszautasították a nagykövetek. A legközelebb értekezlet ideje még nincs megállapítva. (M. T. I.)

Zavargó sztrájkolók.

New-York, augusztus 28. Snelandshba még egy csapat pennsylvaniai lovasságot küldtek. Tisztek jelentése szerint a helyzet Tanagnaban aggasztó. A sztrájkolók és egy csapat katonaság között összeütközésre került a dolog. A közvélemény fel van izgatva a katonaság ellen. Nyugat Virginia kormányzója elrendelte, hogy katonaságot küldjenek a New River szelvidékre, a hol a zavargások kitörésétől tartanak. Bluefieldeből (Nyugat-Virginia) azt jelenti egy távirat, hogy a sztrájkolók Crane-Croebben rálöttek a bányamunkásokra.

New-York, augusztus 28. Crane-Croebben munkások és a katonaság összeütközése alkal-

mával két ór és két sztrájkoló munkás elesett és többen megsebesültek.

Róma, augusztus 29. A lapok azt jelentik Fironzéből, hogy a fémmunkások sztrájkjára való tekintettel a munkások körében felvetették az általános sztrájk eszméjét. Remélik azonban, hogy a hatóságok beavatkozásának sikerülni fog a fémmunkások sztrájkja ügyét hamarosan rendezni. (M. T. I.)

SZERKESZTOI POSTA.

K. L. (Kis-Jenő.) Magyar történelmi cikkeket szíves készséggel közlünk lapunkban, de csak akkor, ha az alkalomszerű s valamelyes érdeklődés felkeltésére alkalmas. A beküldött cikket a felsorolt kellekek hiánya miatt nem tartjuk alkalmasnak a közlésre. Történelmi szaklapba sem való, mert nem forrástanulmány eredménye, hanem történelmi kézikönyvekből készült lexiconszerű száraz kivonat. Keressen valami korszerűbb témát, — van elég a magyar történelemben.

KÖZGAZDASÁG.

A miskolczi sörárpavásár. Nagy sikerrel folyt le Miskolczon mint jelentik az ideai ötödik országos sörárpavásár, mely csütörtökön reggel nyílt meg. A megnyitáson megjelent Miklós Ödön a gazdasági egyesület és vásárrendező bizottság elnöke, továbbá a földművelési miniszter részéről Kodiczky Jenő igazgató, Radvány István kamarai elnök, stb. Kilencz órakor Miklós Ödön nagyszabású beszéd kíséretében megayította a vásárt. Beszédjében változta az intézmény fokozatos megszilárdulását és örömmel konstata, hogy a miskolczi árpavásár jelentős gazdasági intézménnyé fejlődött, amelyet ugy a szomszéd vármegyei, mint külföldi és helybeli kereskedők évről évre nagyobb számban keresnek fel.

Eladásra mintegy 700 kocsirakomány lett bejelentve. Az eladások igen élénken indultak meg. Az eddig elért legmagasabb ár a hanna-árpáért 15 korona. Több külföldi vevő közvetlen nagyobb bevásárlásokat tett osztrák és bajor sörgyarak részére. A vásár meglepő szép eredménynyel végződött, amennyiben 300 vagon kelt el 11—15 korona áron.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde

	Budapest, aug. 29.
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Alumvasut	—
Rimamurány	509.50
Magyar jelzálog	473.—
Salgótarjáni	—
Wagon-főleson	—

Határídők.

	Budapest, aug. 29.
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	6.—
Káposzta, répeze, aug.	96.—

Hivatalos árfolyamok

* Budapesti áru- és értéktőzsde 1902. aug. 29-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.25
Magyar koronajárdék	97.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	118.60
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.75

Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szláv földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyaralásny-sorsajegy-kötés	208.50
Tiszabálya-nyaralásny-sorsajegy-kötés	162.50
Osztrák járadék papírban	101.60
Osztrák járadék papírban	101.60
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	59.50
Osztrák államsorsjegyek	152.50
Osztrák magyar bank részvény	15.85
Magyar hitelbankrészvény	785.—
Osztrák hitelintézet részvény	717.50
Párisi visita	95.17
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	118.06
Németbirodalmi márka	116.97
Londoni visita	289.65
20 márkás arany	28.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kiadó lakás.

A Biharmegyei takarékpénztár Kossuth-utcai házában

Egy másodemeleti udvari lakrész

két szoba alkov, előszoba, konyha és megfelelő mellékhelyiségekkel

f. évi november hó 1-től kiadó.

Értekezhetni az intézet I. emeleti üzlet-helyiségében. 294.

Pénzt szerzek.

Kölcsönt födbirtok és házakra. Jelzálog, személyi hitel, tárcza váltók, tisztii és tisztviselő váltókat legelőnyösebb feltételek mellett.

Olcsó kamatlábbal

számítolok le, és szerzek pénzt a legmagasabb értéklés mellett előkelő fővárosi pénztintézetből.

Értekezhetni délelőtt 10 órától 12 óráig, délután 4 órától 6 óráig.

Hagymási Jenő,

Nagy-Teleki-utca 46.

Kiadó lakás.

A Mezey-féle házban (Kossuth Lajos-utca) egy első emeleti utczaai lakás, mely áll: 4 szoba, 1 alcoven, mellékhelyiségek s egy üveges terasz a Körözstre,

f. évi november hó 1-től kiadó.

292

Kiadó magtárak.

A Nagyváradi Takarékpénztár tulajdonát képező katonavárosi Weinberger-féle gyári helyiségben levő üres magtárak

azonnal bérbevehetőek.

Ertekezhetni a Nagyváradi Takarékpénztárnál.

Kossuth-ünnepre

ZÁSZLÓK

megrendelhetőek és készen kaphatók:

**Diósy Ferencznél,
Diósy Mihály**

==== csemege üzletében =====

Nagyvárad,

297.

==== Olaszi Fő-utczán. =====

Diszítéshez való czimerek raktáron vannak.

A helybeli és vidéki

==== összes tanintézetekben és iskolákban =====

használatban levő

TANKÖNYVEK,

SEGÉD-KÖNYVEK,

mindenféle **író- és rajzszerelk,** a legjobb minőségben és a legjutányosabban kaphatók:

SEBŐ IMRE

= könyv- és papirkereskedésében =

NAGYVÁRAD,

Fő-utca, **Oláry-ház,**

az Orsolya-zárdával szemben.

295.

==== Helybeli és vidéki telefon-szám. 276. =====

A „TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap. Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkési hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel } templomszámadáshoz.
Kiadás }

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGALL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

(Director instituti etiam sacra assignat pro pretio libellorum.)

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala. füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok,

körlevelek, falragaszok, hirdetmények,

részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek,

pénz- és hitelintézeti nyomtatványok étlapok,

meghívók, színlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek,

gyászjelentések, levélpapírok és borítékok,

valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkési hivatalok számára főhatósággal jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.

2. Megtértek jegyzéke.

3. Hitehagyottak jegyzéke.

4. Elvált házasságok jegyzéke.

5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.

6. Vegyes házasságok jegyzéke.

7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.

8. Kimutatás a plebánia állapotáról.

9. Kereszteltek }
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
11. Meghottak } papíron.

12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
17. Meghottak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
23. Meghottak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.